

JASNA SAMARIN

SUBVERZIJA SIMETRIJE
ELIRTEMIS AJIVERBUS

JASNA SAMARIN

SUBVERZIJA SIMETRIJE
ELIRTIMIS AJIZREVBUS

Galerija Božidar Jakac, Lamutov likovni salon, od 7. septembra do 8. oktobra 2001

Izhodiščna retorika slik Jasne Samarin je fragmentacija, rez, prekinitiv v montaži. Spoji fragmentiranih fotografij, strukturnih detajlov in poslikanih površin so hkrati cezure, ki evocirajo razmik, presledek, razdaljo. Očitno torej slikarki ne gre za to, da bi negibnim rezom ali položajem v prostoru, kot pravi Gilles Deleuze, dodala še abstraktno idejo zaporedja, nekega mehničnega, homogenega, univerzalnega časa, prerisanega iz prostora.(1) Nasprotno, slike razkrivajo iluzornost zamisli, da bi gibanje lahko rekonstruirali z negibnimi rezi. Toda prav zato so slike, je zapisal Pierre Francastel, montaže delov, ki derivirajo iz različnih izkustev in se v njih prepletajo in preklapljajo časovno različne, ločene in razmaknjene plasti.(2) Namesto mehanizmov posredovanja in odsevanja, ki naj bi reificirali zrcalo sveta, slikarstvo zaznamuje kombinatorika rezov, ki so si različni po izvoru in nivoju realnosti.

Struktura reprezentacije se v slikah Jasne Samarin razvidno opira na parcialna videnja. Slikarka vpeljuje strategijo lomov prostora, kolažira fragmente fotografskih posnetkov in spaja razmaknjene, pretrgane plasti, da bi lahko vpeljala zamisel nečesa, kar ni preprosto sukcesivno ter empirično dosegljivo in merljivo. Mesto zblíževanja in spajanja med seboj razmaknjenih plasti je hkrati mesto premestitve. Strategija razrezave prostora zarisuje koncepcijo, po kateri subjekta ni mogoče lokalizirati v zamejen in pregleden koordinatni sistem. Toda retorika simetrije znotraj preklapljanja fragmentov, ki je rekonstruirano z menjavo položajev in smeri, zavzema v kolažih nedvoumno privilegiran status. S premiki v simetričnost se zastavlja vprašanje o ikonski statičnosti in osredotočenosti pogleda, ki fragmente podvoji in preslika. Simetralne preslikave in zrcaljenja fragmentov namreč spreminjajo tudi status fragmentacije same. Z njimi se spreminja evolutivnost slikovnih razmerij in časovna dimenzija podob.

Simetrale so v kolažih Samarinove rezi, ki podvajajo heterogene cone fragmentov. S podvojitvijo, preslikavo zabrisujejo spremenljivost. Zarisujejo se torej v partikularno videnje kot njegovo nasprotje. So v nasprotju z njim, kot je spremenljivost rezov, menjava smeri in kotov gledanja v nasprotju z zamejenostjo in preglednostjo koordinatnega sistema. Učinek kolažev Samarinove je zato učinek dvojne zaobrnitve, dvojne izgube, saj simetralne preslikave s prekinitvami in razcepom zgolj iluzorno homogenizirajo fragmentacijo. Retorika simetrije le navidezno regulira členjenje fragmentov, saj ne organizira zdiferenciranosti prostorov, ampak vpeljuje le njihovo vzporedno premestitev in preslikavo.

Jasna Samarin tematizira slikovnost, kjer je soočena s časom, gibanjem, prehajanjem fragmentov in hkrati z ustavitvijo časa, z rezom, ki gibanje ustavi. Njeni kolaži so torej v temelju razcepjeni, razdvojeni. Utemeljujejo jih dispartna izhodišča. Gledalec je soočen z razlomljeno in fragmentarno vizualnostjo, toda hkrati s simetrično preslikavo pogled tudi preneha biti funkcija njegovega lastnega gibljivega telesa. S podvojitvijo se gledalec znajde pred načelno subverzijo montaže fragmentov. Zrcaljenje spodreže prav tisto operacijo montaže, ki fragmente fotografij in poslikane površine ureja skozi druge fragmente in poslikave, znotraj njihove množice, medtem ko se množica sama vzratno reproducira skozi dele. S subverzijo, ki jo sprožijo simetrični rezi, je takšna vzajemna vzročnost, ki napotuje na celoto kot vzrok njenih delov, prekinjena. Simetrični rezi namreč zasnujejo enotnost na zunanji način, ki je odmaknjen od operacij razrezave, cepitve in razločevanja delov. Enotnost, ki jo vsilijo simetrale, je zgolj enotnost inverzije, vzporedja in ujemanja nasprotnih si delov. Enotnost je reproducirana kot učinek varljivega aparata, ki spominja na kalejdoskopsko igro, optično igračo z vdelanimi zrcali in pisanimi drobci stekla, kjer pri vrtenju nastajajo pisane,

